

інтелектуальної праці її працівників. У процесі творчої інтелектуальної діяльності відбувається відтворення персоніфікованого інтелектуального капіталу, і саме це відтворення виступає серйозним мотиваційним чинником.

Інтелектуальні послуги виступають чинником формування й ефективного використання структурного капіталу фірми, у складі якого клієнтський (клієнтська база) та організаційний капітал як систематизована і формалізована компетентність компанії плюс системи, що підсилюють її творчу ефективність, а також організаційні можливості, спрямовані на створення продукту і вартості.

Інтелектуальні послуги – це професійні, персоніфіковані, індивідуалізовані чисті послуги, ресурсну основу та зміст яких складають спеціальні (професійні) знання і інформація, а результатом виступають вигоди споживача (індивідуума, фірм, суспільства) від їх засвоєння і використання в особистих, організаційних, підприємницьких, економічних, соціальних, духовних та ін. цілях.

Таким чином, в останні роки особливого значення набувають дослідження інтелектуального капіталу як запоруки ефективного функціонування сучасного підприємства. Зростає роль інтелектуальних послуг, і тому для підвищення їх ефективності та встановлення їх адекватної оцінки ми маємо, в першу чергу, дослідити та оцінити інтелектуальний капітал підприємства.

УДК 336.144.2:656.2

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Козир О. М., заступник начальника Південної залізниці з економічних питань

Фінансове планування – це можливість передбачати цілі підприємства, оцінити результати майбутньої діяльності і визначити необхідні ресурси для досягнення мети.

Фінансове планування є системою довгострокових, поточних і оперативних планів. У довгостроковому плані визначають основні фінансові показники і дають фінансову оцінку змін в діяльності підприємства та його підрозділів в стратегічній перспективі. У поточному плані забезпечується ув'язка всіх розділів плану з фінансовими ресурсами. Оперативні фінансові плани безпосередньо пов'язані з поточною діяльністю і включають складання і виконання платіжного балансу.

Основними задачами фінансового планування на залізничному транспорті є:

1. Забезпечення нормального відтворювального процесу необхідними джерелами фінансування;

2. Гарантія виконання зобов'язань залізниць перед бюджетом та позабюджетними фондами, банками та іншими кредиторами.

3. Виявлення резервів та мобілізація ресурсів з метою ефективного використання прибутку та інших доходів, включаючи й позареалізаційні.

4. Контроль за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю залізниць.

Актуальність вдосконалення фінансового планування на підприємствах залізничного транспорту обумовлена вимогами ринкової системи господарювання, необхідністю реконструкції об'єктів матеріально-технічної бази залізничного транспорту і реформуванням галузі.

На сучасному етапі розвитку залізничного транспорту вдосконалення фінансового планування пов'язане з реалізацією стратегічних підходів в плануванні і впровадженням бюджетування.

Використання стратегічного підходу в плановій діяльності залізничного транспорту направлено на забезпечення його стабільного розвитку, тому стратегічний фінансовий план повинен визначати найважливіші показники, пропорції та темпи розширеного відтворення, оскільки він є головною формою реалізації цільових установок, стратегії інвестицій та передбачуваних накопичень.

Впровадження бюджетування в діяльність підприємств залізничного транспорту дозволить: поліпшити фінансові результати на основі управління прибутком і витратами; раціонально розподіляти і використовувати ресурси, оптимізувати експлуатаційні витрати; підвищити якість та оперативність прийняття управлінських рішень; узгоджувати, координувати дії окремих структурних підрозділів та залізниць в цілому, а також напрямків діяльності всього залізничного транспортного комплексу для досягнення поставлених стратегічних цілей та завдань.

Основна перевага застосування бюджетування полягає у тому, що бюджет є одночасно інструментом як планування, так і контролю. На початку періоду діяльності бюджет – це план або норматив, а в кінці періоду діяльності він слугує засобом контролю за допомогою якого можна оцінити ефективність вжитих заходів і прийняти управлінські рішення щодо вдосконалення діяльності в майбутньому.

В цілому удосконалення фінансового планування на залізничному транспорті сприятиме ефективному використанню

фінансових ресурсів залізничного комплексу.

УДК 65.018:656.13

ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ПРОЦЕССНОГО ПОДХОДА К УПРАВЛЕНИЮ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Криворучко О.Н., д.э.н., профессор (ХНАДУ)

В настоящее время наиболее эффективным подходом к управлению предприятием является процессный. Установление сущности и содержания процессного подхода связано с двумя концептуальными точками зрения: с позиций теории управления - рассмотрение функций управления в виде взаимосвязанных процессов; с позиций внедрения международных стандартов в области качества - рассмотрение в виде взаимосвязанных процессов производственных и управленческих функций. В самом общем случае под процессным подходом понимается представление деятельности предприятия не через функции как предметные области деятельности, а через заведомо формализованные процессы деятельности; выделение в организации бизнес-процессов и управление этими бизнес-процессами; концентрация усилий не на отдельных функциях структурных подразделений, а на сквозных цепочках операций, проходящих через множество структурных подразделений и составляющих бизнес-процессы. Следует отметить, что в рамках такого понимания процессного подхода научная дискуссия разворачивается по поводу объекта его применения – процессов деятельности предприятия (бизнес-процессов).

Акцентируя внимания на основных характеристиках процесса с учетом придания процессу бизнесовой направленности, предлагается следующее определение понятия «бизнес-процесс»: специфически упорядоченная устойчивая и целенаправленная совокупность взаимосвязанных действий, которая по определенной технологии преобразует входы в выходы, представляющие ценность для потребителя продукции (услуг) и приносящая доход (или прибыль) их производителю.

Под процессным подходом к управлению предприятием будем понимать: во-первых, ориентацию деятельности предприятия на бизнес-процессы различных направлений, конечными целями выполнения которых является создание продуктов или услуг, представляющих ценность для внешних потребителей; во-вторых, формирование и применение системы (сети) процессов соответствующих отдельным бизнес-

процессам; в-третьих, организацию управления отдельными процессами (субпроцессами) и их системой.

В составе основных характеристик процессного подхода целесообразно выделить:

– ориентация на внешнего клиента, а также внутренних потребителей промежуточных результатов деятельности;

– сочетание принципа целевого управления с компетентным подходом – максимального использования компетентности работников процесса (продемонстрированных ранее способностей использовать необходимые знания и навыки для удовлетворительного решения поставленных задач) с предоставлением права принимать решения;

– разбиение технологий выполнения работы на связанные между собой процессы, которые реализуются различными структурными элементами организационной структуры;

– цельное описание процессов, документируемость технологий их выполнения;

– назначение ответственного за конечный результат и контроль над технологией в целом, а также ориентация на клиента (внешнего или внутреннего).

УДК 656.615:005.334

ПОИСК И РАЗРАБОТКА АНТИКРИЗИСНЫХ МЕТОДОВ РАБОТЫ ПОРТОВ

Крысько С.Л., аспирант (ОНМА)

Стагнация экономики порождают пониженный спрос на товары и продукцию. Для повышения спроса важным моментом является стимулирование спроса через минимизацию внутренней цены транспортной стоимости, включающую в себя портовые сборы. Работа портов должна быть поставлена так, чтобы быть готовой к переориентации грузовых работ к новым не характерным им грузопотокам. Порты должны быть технологически оснащены для работы с максимальной сеткой грузов, что в период стагнации увеличит возможности портов по переработке не пострадавших от кризиса грузопотоков. Кризис экономики Украины 2008-2009 привел к спаду грузопотока и грузооборота всех морских портов Украины. Пониженный спрос на продукцию украинских предприятий привел к спаду грузопотока идущего через морские порты.

Внедрение антикризисных программ работы портов приведет к минимизации последствий стагнаций экономики и спада